

Música i Paraules Romàntics alemanys

Si ja els grans preromàntics de la literatura germana –com Goethe i Schiller– no van ser capaços d’evitar una tendència romàntica cap a la música, els romàntics genuïns –com Herder i Heine– consideraven la música com la “causa primera”, la veritable generadora de totes les arts, a la qual aquestes havien de retornar.

No hi ha cap poeta del Romanticisme que no pensés que el seu mitjà artístic –la paraula– era “inadequat”. La música era la força misteriosa que, remouent les profunditats i emergint de totes les formes, semblava l’única capaç de transmetre l’expressió més directa; era el mitjà pel qual l’inefable es transformava en abastable per als sentits i podia crear quelcom de misteriós, màgic i excitant.

És en aquest context de l’era romàntica que es desenvolupa l’oposició entre l’artista i el filistí. El músic romàntic se sent orgullós del seu aïllament, de ser un geni incomprès. Tanmateix, alguns compositors van intentar establir ponts entre l’artista genial i el gust del públic trobant un punt d’intersecció, cultivant la cançó més sentida i propera: la *cançó folklòrica*. És típicament romàntica una certa veneració per les cançons populars, tenyida amb un punt de misticisme, ja que el moviment romàntic creia amb convenciment en l’origen anònim de les cançons populars.

Mendelssohn publicà les tres *Cançons populars* del seu Opus 41; cercava sempre motius populars, especialment per a les seves cançons per cors d’homes. En canvi, la pretensió de **Schumann** era, sobretot en les seves *Romances* i *Balades*, trobar l’aire genuí de la música popular. Finalment, no podem comprendre Brahms sense apreciar la seva relació amb la música popular. Cap al final de la seva carrera, **Brahms** va harmonitzar una cinquantena de cançons folklòriques alemanyes i va tenir especial cura a protegir aquests treballs a l’estranger. Per a ell va ser una font secreta de satisfacció personal el fet que una de les seves cançons, la tan bella *In stiller Nacht*, es popularitzés com a anònima.

Fanny Mendelssohn va ser també una compositora excepcional, amb molt repertori encara per descobrir. Va ser educada musicalment com el seu germà, Felix Mendelssohn, amb qui va mantenir sempre una vinculació i una influència mútua en la seva creativitat musical. Tanmateix, el context social limitava la progressió de Fanny en el món musical, fins al punt que el seu primer Opus va ser publicat amb el nom de Felix Mendelssohn.

Carta de Robert Schumann a Simonin de Sire.
Viena, 15 de març de 1839

«... a Mendelssohn el considero el millor músic de l’actualitat; el saludo com al meu superior. Ell ho pot interpretar tot, especialment amb un grup orquestral, però amb total facilitat, delicadesa i art, amb una mestria completa.»

Carta de Robert Schumann a Johann Jakob Brahms (pare de Johannes Brahms)
Düsseldorf, novembre de 1853

«Honorable senyor! Hem arribat a una molt alta valoració del seu fill Johannes; el seu talent musical ens ha donat hores plenes de felicitat.»